

Naslagdocument infographic begeleiding (enquête 2023)

Auteurs: Betül Kiliç (Algemeen bestuurslid van De Geneeskundestudent), Willemijn van der Vorst (Algemeen bestuurslid van De Geneeskundestudent) en Dorien Vonk (projectlid Gezond Werken – De Geneeskundestudent)

Inleiding

Tijdens de studie doen geneeskundestudenten veel leerzame en uitdagende ervaringen op binnen de zorg. Goede begeleiding is hierbij essentieel. Om de kwaliteit van deze begeleiding te waarborgen, is het belangrijk dat er regelmatig wordt gekeken of deze nog op peil is volgens de studenten. Elk jaar zet De Geneeskundestudent (DG) een enquête uit waarin verschillende onderwerpen belicht worden, en zo in 2023 ook de begeleiding van geneeskundestudenten. DG is de landelijke belangenbehartiger van ruim 15.000 Nederlandse geneeskundestudenten. DG staat voor een veilige werkomgeving voor geneeskundestudenten. Dit vinden wij een noodzakelijke voorwaarde voor goed onderwijs en het studeren onder optimale omstandigheden. Dit document geeft de resultaten van de enquête van 2023 weer.

Studiedesign en deelnemers

De Geneeskundestudent (DG) voerde een digitale enquête uit onder haar leden. Zij streeft naar de best mogelijke zorgprofessionals in de toekomst door optimale vertegenwoordiging en ondersteuning van studenten. De enquête was beschikbaar van 2 november 2023 tot 17 december 2023. Alle leden geregistreerd als geneeskundestudent aan één van de acht medische faculteiten, in bachelor- of masterfase of maximaal 6 maanden afgestudeerd, werden uitgenodigd voor deelname.

Onderwerpen in de enquête waren diversiteit en selectie, begeleiding, coschappen, tegemoetkoming coassistenten, wachttijd, cum laude-regeling, promoveren, carrièredruk en minder bekende onderwerpen in de geneeskundeopleiding. Verder is gevraagd of het Capaciteitsorgaan verdiepende vragen mag stellen ten behoeve van het onderzoek naar loopbaanwensen. De vragen zijn opgesteld door de projectgroepen en voor feedback op inhoud en begrip voorgelegd aan het algemeen bestuur, de beleidsadviseur van DG en betrokkenen met onderzoekservaring. Na een testfase zijn de vragen definitief vastgesteld.

Procedure en dataverzameling

DG heeft de enquête online uitgezet middels SurveyMonkey, een betaalde cloud-based applicatie voor het ontwerpen, verspreiden en analyseren van enquêtes. Uitnodiging vond meermaals plaats via email, de website en social media van DG. Na het verstrijken van de uiterste invuldatum werd de vragenlijst gesloten.

De enquête bestond uit een maximum totaal van 61 vragen, inclusief vervolgvragen en vragen ter onderscheid van subgroepen. Van elke deelnemer werden eerst een aantal demografische gegevens verzameld (studiejaar, universiteit, leeftijd, genderidentiteit), waarna in vooraf bepaalde volgorde de verschillende thema's van de vragenlijst werden doorlopen. Sommige vragen werden afhankelijk van eerdere antwoorden wel of niet aan de respondenten voorgelegd, waardoor niet iedereen alle vragen heeft hoeven beantwoorden.

In totaal zijn er 24 vragen gesteld ten aanzien van de begeleiding van geneeskundestudenten. Drie daarvan gingen over de ruimte om een eigen carrière-pad te kiezen. Carrière-pad is gedefinieerd als 'hoe jij je (studie)tijd invult afhankelijk van jouw interesses. Dit kan zowel binnen als buiten de studie zijn.' Verder zijn er vier vragen gesteld over de cum laude-regeling, het pass-failsysteem en de wens om te promoveren. Ten slotte waren er nog zeventien vragen over begeleiding in de bachelor en

master gesteld. Verder zijn er vragen gesteld over de waardering van de coschappen, de tijd voor zelfstudie en het aantal leerzame uren. Ook zijn er vragen gesteld over de feedbackformulieren tijdens coschappen.

Data-analyse en algemene karakteristieken

De analyse werd uitgevoerd via de tool SurveyMonkey en Excel. Analyse van data vond anoniem plaats. Categorijsche data zijn als absolute aantallen (n) en percentages (%) gepresenteerd. Als dit van toepassing is, is voor numerieke data het gemiddelde gepresenteerd.

De enquête is ingevuld door 2.142 respondenten. Er is een check gedaan op de datakwaliteit, waarna 84 reacties zijn verwijderd die geen inhoudelijke antwoorden bevatten. Niet volledige reacties zijn meegenomen, waardoor het aantal respondenten bij de start 2.058 bedroeg en afnam tot 1.687 bij de laatste vraag. De gemiddelde invultijd lag op ruim 11 minuten.

De gemiddelde leeftijd van de invullers is 22 jaar. Het merendeel van de respondenten (89,2%) is tussen de 18 en 25 jaar oud, gevolgd door 8,0% die tussen de 26 en 29 jaar oud is. Verder is 49,6% van de respondenten bachelorstudent, 3,2% heeft verplichte wachttijd, 45% masterstudent en 2,4% <6 maanden afgestudeerd. 75,5% van de respondenten is vrouw. De enquête is het meest ingevuld door studenten van de Erasmus Universiteit, de Radboud Universiteit en Universiteit Maastricht en het minst door studenten van de Universiteit van Amsterdam en Rijksuniversiteit Groningen.

Privacy

DG heeft alle respondenten voor aanvang over het doel van de enquête geïnformeerd. Er is toestemming gevraagd om de data conform de AVG te verzamelen, te bewaren en anoniem te analyseren. Deelname was vrijwillig en kon te allen tijde worden beëindigd.

Resultaten

Feedbackformulieren

De vragen over de feedbackformulieren in de master zijn beantwoord door 798 geneeskundestudenten. Hieruit blijkt dat er tussen alle faculteiten een grote variatie bestaat in het aantal verplichte feedbackformulieren dat per week ingevuld moet worden. Zo vullen studenten aan de Erasmus Universiteit en Rijksuniversiteit Groningen met name tussen de 0 tot 3 formulieren per week in. Studenten in Leiden vullen meestal 1 tot 2 formulieren per week in. In Maastricht en Utrecht is het meest voorkomende aantal 1 tot 3 formulieren per week. Bij de Vrije Universiteit Amsterdam gaat het vooral om 1, 3 of 5 formulieren per week. Studenten aan de Universiteit van Amsterdam geven voornamelijk aan 5 formulieren per week in te vullen, terwijl studenten aan de Radboud Universiteit met name 5 tot 8 formulieren per week invullen. Het gemiddelde van alle faculteiten samen is circa 2,5 formulier per week.

Daarnaast is er gevraagd of geneeskundestudenten op het coschap taken specifiek voor een feedbackformulier verrichten in plaats van hun eigen leerproces. Hierbij geeft zo'n 53% van de respondenten aan het (helemaal) mee eens te zijn met de stelling, 28% (helemaal) oneens en ongeveer 19% is neutraal. De hoogste percentages van respondenten die het (helemaal) eens zijn met deze stelling studeren aan de Universiteit van Amsterdam (80,4%), Radboud Universiteit (64,7%) en Universiteit Maastricht (63%). Studenten aan de Erasmus Universiteit (37,8%) en Rijksuniversiteit Groningen (41,1%) waren het vaker oneens met deze stelling. Er lijkt een verband te bestaan tussen het aantal feedbackformulieren en in hoeverre deze gebruikt worden voor het eigen leerproces. Zo zien we dat de hoogste percentages van studenten die de feedbackformulieren niet gebruiken voor

het eigen leerproces (64,7% bij de Radboud Universiteit; 80,4% bij de Universiteit van Amsterdam), de studenten zijn die gemiddeld de meeste feedbackformulieren invullen per week. Opvallend is dat dit percentage ook hoger is bij studenten in Maastricht, mogelijk vanwege de diepgaande inhoud van de feedbackformulieren.

Tabel 1: Aantal feedbackformulieren per universiteit en het percentage “(helemaal) mee eens” met de stelling: “Ik doe op coschap vaak dingen specifiek voor een feedbackformulier en niet voor mijn eigen leerproces.”

Faculteit	Aantal formulieren per week	Percentage “(helemaal) mee eens”
Erasmus Universiteit	0-3	37,8%
Rijksuniversiteit Groningen	0-3	41,1%
Universiteit Leiden	1-2	47,6%
Universiteit Maastricht	1-3	63,1%
Universiteit Utrecht	1-3	54,3%
Vrije Universiteit Amsterdam	1, 3 en 5	58,6%
Universiteit van Amsterdam	5	80,4%
Radboud Universiteit	5-8	64,7%

Algemene ervaring coschappen

Ondanks dat er nog verbeterpunten zijn voor de geneeskundeopleiding, zijn masterstudenten positief over hun coschappen. In de enquête is er gevraagd naar de algemene ervaring van geneeskundestudenten tijdens hun coschappen. Het gemiddelde cijfer dat wordt gegeven aan de coschappen is een 7,5. Hierbij wordt er geen verschil gezien tussen verschillende faculteiten.

Begeleiding tijdens de opleiding

In de enquête is gevraagd naar het cijfer wat studenten geven aan de begeleiding tijdens de opleiding. Hieruit blijkt dat de meeste bachelorstudenten de begeleiding een 6 (16,3%), 7 (36,7%) of een 8 (29,3%) geven. Gemiddeld waardeerden zij de begeleiding in de bachelor met een 7,1. Er worden hierbij geen grote verschillen tussen de geneeskundefaculteiten gevonden. Masterstudenten waardeerden de begeleiding tijdens hun coschappen voornamelijk met een 6 (24,3%), 7 (38,7%) of een 8 (22,3%). Hierbij geeft de geneeskundefaculteit van Maastricht vaker een 9 als cijfer (9,2%) en de Universiteit van Amsterdam een 5 (10,4%). Gemiddeld gaven studenten een 6,6 voor de begeleiding van hun coschappen. Opvallend is hierbij dat masterstudenten dus over het algemeen minder tevreden zijn over de begeleiding. De begeleiding is op veel faculteiten verschillend voor de bachelor en master waarbij in de master andere behoeftes zijn dan in de bachelor. Het verschil kan mogelijk hierdoor voor een deel verklaard worden.

Ongeveer 60% van de bachelorstudenten geeft aan geen vaste begeleider te hebben gedurende de hele bachelor in tegenstelling tot 40% van de studenten die wel vaste begeleiding heeft. Ruim 57% van de bachelorstudenten heeft bij elke start van het collegejaar een nieuwe begeleider en zo'n 53% heeft bij de start van de bachelor toegang tot begeleiding vanuit een ouderejaarsstudent. Daarnaast zou 43% van de bachelorstudenten een andere vorm van begeleiding willen, in de vorm van een vaste begeleider gedurende de hele bachelor (25%) of een ouderejaarsstudent (12%).

In de master zijn studenten over het algemeen tevreden over de begeleiding. 66,5% van de studenten zegt begeleid te worden door één vaste begeleider gedurende de hele master. De laagste percentages zijn te vinden in Groningen en Utrecht (respectievelijk 26,1% en 28,0%). Het hoogste percentage is 99,1%, gemeld door de studenten in Maastricht.

Binnen de coschappen is de begeleider vaak een ander persoon dan de beoordelaar tijdens de coschappen (75%). Aan de andere kant heeft ongeveer 80% van de respondenten behoefte aan een andere vorm van begeleiding. Hierbij geeft ongeveer 35% aan de voorkeur te hebben voor een arts-assistent die niet betrokken is bij de beoordeling van de student. Daarna volgt een buddy (19%) en vervolgens een specialist (16%) die beiden niet betrokken zijn bij de beoordeling.

Gesprekken over leerdoelen tijdens de coschappen

Relatief vaak worden er tijdens coschappen gesprekken gevoerd over de leerdoelen van de studenten. Ruim 70% heeft een introductiegesprek, 78% een tussentijds evaluatiegesprek en 90% een eindgesprek waarin wordt besproken of de leerdoelen zijn behaald. Er worden hierbij geen grote verschillen tussen de faculteiten gevonden. Deze percentages laten zien dat er al stappen in de goede richting worden gezet voor het goed begeleiden van coassistenten. Echter is er nog voldoende ruimte voor verbetering.

Aanbevelingen

Geneeskundestudenten hebben behoefte aan een goede vorm van begeleiding zowel in de bachelor als in de master. Daarbovenop valt er nog winst te behalen op het gebied van feedbackformulieren, aangezien deze nog vaak niet worden gebruikt voor het eigen leerproces. Wij hebben een aantal aanbevelingen opgesteld ter verbetering van de begeleiding in de geneeskundestudie:

- 1) Stel een vaste begeleider aan die de geneeskundestudent gedurende de hele bachelor begeleidt.
- 2) Geef begeleiding gedurende het coschap door een buddy/arts-assistent die niet betrokken is bij de beoordeling van de student.
- 3) Verleg de focus van de feedbackformulieren in de master van kwantiteit naar kwaliteit. Evalueer het gebruik van feedbackformulieren op de faculteit, zodat deze het leerproces van de geneeskundestudenten zoveel mogelijk ondersteunen.